Avizul Comitetului Economic și Social European privind „O viziune strategică privind tranziția energetică în sprijinul autonomiei strategice a UE”

(aviz din proprie inițiativă)

(2023/C 75/15)

Raportori: **Thomas KATTNIG**
Lutz RIBBE
Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI

Decizia Adunării Plenare	20.1.2022
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	4.10.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	26.10.2022
Sesiunea plenară nr.	573
Rezultatul votului	
(voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	197/9/12

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. La sfârșitul anului 2021, CESE a decis să elaboreze o viziune cuprinzătoare asupra tranziției energetice. La 18 ianuarie 2022, CESE a decis că toate secțiunile și CCMI ar trebui să includă avize din proprie inițiativă privind diverse aspecte ale tranziției energetice într-un aviz general pe tema „O viziune strategică privind tranziția energetică pentru a permite dezvoltarea durabilă”.

Cu toate acestea, situația actuală din Ucraina, după invazia militară a Federației Ruse, a plasat tranziția energetică printre prioritățile de vârf, deoarece consecințele ei asupra aprovizionării cu energie a UE și asupra prețurilor la energie sunt fără precedent.

Dată fiind criza actuală și ținând seama de obiectivul de a pune capăt dependenței UE de gazele rusești până în 2030, prezentul aviz al CESE prezintă o viziune cuprinzătoare asupra tranziției energetice, pentru a construi și a promova autonomia strategică a UE în domeniul energiei.

Pentru a dezvolta o viziune strategică pe termen lung, prezentul aviz-cadru sintetizează:

— concluziile și recomandările din avizele sectoriale din proprie inițiativă ([1]);

— concluziile avizelor privind REPowerEU și planul REPowerEU și viitoarele propuneri legislative; și

— concluzii și recomandări din avizele anterioare ale CESE.

1.2. CESE atrage atenția asupra riscului ca efectele economice și sociale combinate ale crizei energetice actuale să pună sub presiune sistemul democratic, dacă nu se găsesc soluții adecvate. Ca atare, CESE sprijină punerea în aplicare a unor măsuri imediate pentru a aborda cele mai presante probleme, în special pentru a asigura securitatea aprovizionării la un cost „cât mai accesibil” atât pentru consumatori, cât și pentru industrie, care sunt afectate de actualele creșteri dramatice ale prețurilor.

([1]) JO C 486, 21.12.2022, p. 67; JO C 486, 21.12.2022, p. 88; JO C 486, 21.12.2022, p. 53; JO C 486, 21.12. 2022, p. 1; JO C 486, 21.12.2022, p. 59; JO C 486, 21.12.2022, p. 23; JO C 486, 21.12.2022, p. 198.

1.3. Schimbările climatice devin din ce în ce mai mult o realitate dură în Europa. În plus, actuala criză energetică, agravată de invadarea agresivă a Ucrainei de către Rusia, arată în mod clar că atât obiectivele, cât și măsurile propuse în cadrul „uniunii energetice europene” și al Pactului verde sunt corecte în esență, însă nu sunt suficient de ambițioase. Ele nu sunt încă suficiente pentru a călăuzi Europa către o „autonomie energetică strategică” sigură, durabilă și competitivă. Înainte de orice, ele nu sunt abordate cu suficientă hotărâre. În acest sens, este necesară o schimbare de paradigmă.

1.4. Potențialul Europei în domeniul energiilor din surse regenerabile trebuie identificat într-un mod cât mai precis cu putință și comunicat la scară largă pentru a promova o înțelegere comună a măsurii în care poate fi obținută independența față de importurile de energie. În special, trebuie să se țină seama de electrificarea sectoarelor energiei termice și transporturilor și de nevoia de hidrogen verde produs pe plan intern.

1.5. Pe lângă exploatarea cât mai rapidă cu putință a acestui potențial, potențialul de economisire a energiei trebuie exploatat chiar cu și mai multă vigoare. În situația actuală, economisirea energiei este cel mai bun mod de a produce efecte imediate.

1.6. În același timp, vor fi necesare măsuri pe termen scurt și, eventual și pe termen mediu, pentru a compensa pierderea aprovizionării cu energie din Rusia. Importurile de GNL reprezintă o astfel de măsură. CESE consideră că este important, totuși, ca acest demers să nu creeze noi dependențe pe termen lung de combustibilii fosili. Acest aspect trebuie luat în considerare în prealabil în ciclul de investiții. În general, scopul nu este diversificarea dependențelor, ci obținerea celui mai înalt nivel posibil de „autonomie strategică”.

1.7. Această transformare nu constituie doar o importantă provocare tehnică, ci implică și aspecte structurale. În viitor, producția de energie va fi mult mai descentralizată decât în trecut. Aceasta deschide, de asemenea, oportunități pentru orașe și regiuni și pentru alte părți interesate, de exemplu pentru MIMM-uri și pentru prosumatorii individuali și comunitari. CESE consideră că responsabilii de elaborarea politicilor nu au oferit încă indicații sau măsuri clare privind modul în care simplii consumatori de energie de până acum pot deveni noi actori în domeniu. În multe dintre avizele sale, Comitetul a atras atenția asupra faptului că acceptarea este o condiție prealabilă esențială pentru asigurarea unei transformări rapide. Drepturile și oportunitățile de participare sunt cele mai bune modalități de a obține această acceptare. Prin urmare, nu este vorba doar despre locul în care este produsă energia și despre sursele acesteia, ci și despre cui i se permite să câștige bani de pe urma ei. CESE își reiterează apelul la măsuri de informare și de creștere a gradului de sensibilizare, specifice și la scară amplă, puse în aplicare în mod coordonat și complementar de Comisia Europeană, de statele membre și de către organizațiile de întreprinderi, împreună cu camerele de comerț, partenerii sociali și alte părți interesate relevante ([2]).

1.8. CESE își reiterează convingerea exprimată în avize anterioare: nu numai că fondurile de coeziune socială și regională și ajutorul pentru reconstrucție trebuie utilizate în așa fel încât să sprijine acțiunile climatice și tranziția energetică, dar politica privind clima și energia trebuie, de asemenea, să fie concepută astfel încât să promoveze coeziunea socială și regională.

2. **Observații generale**

2.1. CESE atrage atenția asupra riscului ca efectele economice și sociale combinate ale crizei energetice actuale să pună sub presiune sistemul democratic, dacă nu se găsesc soluții adecvate. Ca atare, CESE sprijină punerea în aplicare a unor măsuri imediate pentru a aborda cele mai presante probleme, în special pentru a asigura securitatea aprovizionării la un cost „cât mai accesibil” atât pentru consumatori, cât și pentru industrie, care sunt afectate de actualele creșteri dramatice ale prețurilor.

2.2. Consecințele crizei climatice au un impact major asupra Europei și a lumii. CESE își reiterează sprijinul ferm pentru obiectivele stabilite în Pactul verde, consolidarea autonomiei strategice legată de furnizarea de energie și tranziția către o economie durabilă și neutră din punct de vedere climatic. „Războiul energetic” inițiat de Rusia creează o nevoie și mai clară de a accelera în mod considerabil transformarea inițiată de Pactul verde. REPowerEU și alte inițiative propuse de Comisie contribuie la adaptarea Pactului verde în consecință, dar nu sunt suficient de ambițioase.

([2]) JO C 486, 21.12.2022, p. 1.

2.3. Dimensiunea socială trebuie avută în vedere în contextul tuturor măsurilor prevăzute în cadrul tranziției energetice. Pe de o parte, acest lucru este necesar pentru a nu pune în pericol susținerea cetățenilor în ceea ce privește schimbările necesare și pentru a asigura o tranziție justă. Pe de altă parte, această transformare va permite și evoluții pozitive în ceea ce privește economia regională, inclusiv noi locuri de muncă ([3]), ceea ce va promova acceptarea. În calitate de reprezentant al societății civile, CESE a oferit deseori orientări privind modul în care ar trebui implicați cetățenii astfel încât să poată beneficia de pe urma „transformării juste". Din păcate, acestea au fost ignorate în cea mai mare parte, ceea ce ar putea duce la dificultăți mai mari în ceea ce privește obținerea acceptării.

2.4. CESE consideră că competitivitatea economiei europene, în special sectorul industrial și MIMM-urile ca forțe motrice ale inovării durabile, trebuie și poate fi protejată. Conceptele inteligente de utilizare a energiei – de exemplu, centralele electrice virtuale – oferă oportunități de creștere considerabile pentru întreprinderile mai mici. Întrucât MIMM-urile reprezintă o parte esențială a soluției pentru o economie competitivă, neutră din punct de vedere climatic și favorabilă incluziunii în UE, trebuie create și menținute condițiile potrivite prin forme specifice de sprijin și condiții-cadru. Acest demers este necesar pentru a garanta și a crea creștere economică și locuri de muncă de înaltă calitate.

2.5. Deși UE este pionieră în ceea ce privește reducerea emisiilor de CO_2, și alți actori trebuie implicați în acțiunile climatice. Uniunea Europeană trebuie să-și accelereze eforturile diplomatice, să se implice în noi forme de cooperare și să utilizeze instrumente precum acordurile de cooperare și acordurile comerciale pentru a convinge țări terțe să depună mai multe eforturi de combatere a acestei crize. În același timp, UE trebuie să aibă o poziție coerentă cu privire la oportunitatea reorientării lanțurilor de aprovizionare industriale către Europa pentru a reduce dependența de furnizorii chinezi – de exemplu, în sectorul modulelor fotovoltaice și al bateriilor – și, în același timp, pentru a garanta un lanț de aprovizionare pe deplin sustenabil, inclusiv în ceea ce privește politica socială și respectarea drepturilor omului.

2.6. Actuala criză a (prețului) energiei și lipsa securității, a stabilității și a predictibilității în ceea ce privește aprovizionarea pun o presiune enormă asupra Uniunii Europene. Criza ar fi mai puțin severă dacă ar fi fost adoptate anterior mai multe măsuri specifice și, de exemplu, dacă propriile obiective ale UE (cum ar fi cele ale uniunii energetice europene) ar fi fost luate mai în serios. CESE salută măsurile propuse în comunicarea privind REPowerEU și planul REPowerEU pentru a crește producția de energie verde, a diversifica aprovizionarea și a reduce cererea de gaze rusești, întrucât soluțiile pe care le propun sunt în acord cu obiectivele Pactului verde și ale uniunii energetice europene. În opinia Comitetului, miza nu ar trebui să fie diversificarea dependențelor, ci mai degrabă, într-o măsură cât mai mare cu putință, „independența și autonomia energetică strategică." În ceea ce privește resursele necesare pentru a înlocui gazele rusești, CESE atrage atenția asupra faptului că UE trebuie să fie deosebit de atentă la impactul acestor resurse asupra mediului și la apariția unor noi dependențe de țări terțe care nu împărtășesc valorile europene.

2.7. Situația de pe piețele energiei din august 2022 a arătat în mod clar că nicio sursă de energie nu este fiabilă în orice moment în proporție de 100 %. De exemplu, timp de mai multe luni, un număr semnificativ de centrale nucleare din Franța nu au fost conectate la rețea din cauza lucrărilor de întreținere, a impactului schimbărilor climatice și a altor motive. Producția de energie electrică pe bază de cărbune nu numai că a avut un impact semnificativ asupra crizei climatice, ci suferă și în mod direct de pe urma ei: din cauza nivelului scăzut al apelor Rinului ca urmare a secetei, centralele electrice pe cărbune nu mai pot fi aprovizionate. Din motive similare, energia hidroelectrică a devenit, la rândul ei, mai puțin stabilă, astfel cum s-a constatat, de exemplu, în Italia. În plus, gazele naturale, indiferent dacă sunt transportate sub formă gazoasă sau lichidă, nu numai că sunt dăunătoare pentru climă, ci prezintă și riscuri geopolitice uriașe. Cu alte cuvinte, în mixul energetic diversificat și securizat pe care toate statele membre îl vizează în prezent, energia eoliană și cea solară se disting ca surse strategice și viabile atunci când se analizează viitoarea politică energetică a UE. Compensarea fluctuațiilor acestor două surse de energie necesită, în primul rând, instalații de stocare și, în al doilea rând, hidrogen verde, în care energia eoliană și cea solară pot fi „stocate" pe termen lung. Întrebarea decisivă pentru autonomia strategică a Europei se referă la cantitatea de hidrogen verde care poate fi produsă chiar în Europa și la cea care trebuie importată. De asemenea, în momentul transformării, trebuie să vizăm sursa cea mai fiabilă și mai eficientă din punct de vedere climatic în comparație cu celelalte surse.

2.8. Evoluțiile din ultimele decenii și, nu în ultimul rând, evenimentele din trecutul recent dezvăluie pericolul atacurilor cibernetice și al actelor de sabotaj asupra infrastructurilor critice, cum ar fi rețeaua energetică sau centralele electrice. Defectarea sau afectarea acestor infrastructuri poate cauza probleme de aprovizionare devastatoare și poate pune în pericol

([3]) JO C 367, 10.10. 2018, p. 1.

siguranța publică. Infrastructura critică, cum ar fi rețelele de gaze și energie electrică, cablurile de internet de mare adâncime, instalațiile offshore, precum și parcurile eoliene terestre și terminalele GNL, centralele electrice pe cărbune sau nucleare, transportul și traficul, serviciile de sănătate, finanțele și serviciile de securitate ar putea deveni ținte ale unor atacuri cibernetice, precum și ale unor atacuri fizice. Este în interesul tuturor cetățenilor din Europa ca această infrastructură critică să fie mai bine protejată. UE trebuie să fie mai bine pregătită pentru eventuale atacuri de acest tip. Prin urmare, CESE solicită o evaluare critică imediată a măsurilor luate până în prezent și o strategie cuprinzătoare pentru a proteja UE împotriva unor amenințări precum dezastrele naturale, atacurile fizice și atacurile cibernetice. În acest context, CESE recomandă ca orice investiție străină în sectoare strategice din Uniune să fie conformă cu politica de securitate a UE.

2.9. CESE salută instituirea unui Fond pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice ([4]). Cu toate acestea, CESE este convins că Fondul nu va oferi un sprijin financiar suficient pentru a face față în mod responsabil efectelor socioeconomice. Provocarea enormă pe care o reprezintă conceperea unui mecanism de compensare eficace și echitabil într-o zonă economică eterogenă, care cuprinde 27 de state membre, necesită măsuri și resurse de însoțire mai ample la nivelul UE și la nivel național.

2.10. Creșterea masivă a prețurilor la energie a evidențiat faptul că piața actuală a energiei este doar parțial durabilă. Însăși președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, făcând referire la prețurile transfrontaliere bazate pe costuri pentru bursele europene ale energiei electrice, a declarat că acest sistem nu va mai funcționa dacă volumul de energie electrică verde va continua să crească. Trebuie formulate întrebări fundamentale cu privire la viitorul energetic pentru a asigura o aprovizionare cu energie curată, la costuri accesibile și fiabilă, precum și cu privire la dreptul la energie. CESE consideră că modul în care este concepută și reglementată piața energiei trebuie adaptat la noile realități ale energiei din surse regenerabile predominante, creând totodată condițiile necesare pentru industrie, MIMM-uri și actorii individuali, precum și pentru crearea unor noi oportunități de participare pentru prosumatori, comunitățile de energie ale cetățenilor etc. și consolidând în același timp protecția adecvată a consumatorilor. La reproiectarea pieței, trebuie să se acorde o atenție deosebită evitării barierelor structurale existente în calea accesului pe piață al micilor participanți la piață. Acest lucru este valabil, de exemplu, în ceea ce privește accesul la energia de echilibrare și, dacă este necesar, la piețele de capacități, care pot fi necesare pentru a asigura securitatea aprovizionării.

2.11. Pentru a garanta că prețurile la energie sunt acceptabile din punct de vedere social și din nou competitive, pregătind totodată terenul pentru ca UE să continue să joace rolul de lider în ceea ce privește energia din surse regenerabile, CESE solicită ca procedurile de autorizare în domeniul energiei din surse regenerabile să fie raționalizate și accelerate, întrucât ele sunt considerate principala barieră în calea unei utilizări mai rapide a surselor regenerabile de energie. În același timp, condițiile-cadru pentru măsurile de descentralizare, cooperativele energetice și toate formele de prosum trebuie îmbunătățite în mod semnificativ.

2.12. CESE sprijină ferm propunerea Comisiei privind stocarea gazelor și un regulament privind măsurile coordonate de reducere a cererii de gaze. Comitetul solicită instituțiilor:

— să completeze acest demers cu un instrument pentru investiții pe termen scurt pentru a sprijini dezvoltarea infrastructurii adaptate pentru hidrogen, cum ar fi conductele de interconectare și instalațiile de stocare;

— să aibă în vedere utilizarea instalațiilor de stocare a gazelor în țările terțe învecinate;

— să elaboreze planuri pentru ca fiecare stat membru să evite o repartizare dezechilibrată a sarcinilor la nivel regional.

2.13. CESE atrage atenția că dezvoltarea paralelă a unei infrastructuri centralizate și descentralizate este problematică și că există riscul unor investiții necorespunzătoare. De exemplu, există utilizări potențiale concurente pentru o rețea de conducte de hidrogen la nivel național și extinderea unor rețele de încălzire-răcire centralizate. Prin urmare, CESE a solicitat luarea unor decizii fundamentale corespunzătoare în interesul securității investițiilor ([5]).

([4]) JO C 152, 6.4.2022, p. 158.
([5]) A se vedea JO C 429, 11.12.2020, p. 85.

3. **Tranziția energetică ca strategie generală în context european și internațional**

3.1. Agresiunea rusă a declanșat o criză geopolitică globală, care are un impact exponențial atât asupra echilibrului economic, cât și a securității energetice globale. Ea a pus sub semnul întrebării decenii de politici în domeniul energiei, al apărării și al relațiilor externe, forțând UE să-și reevalueze atât planurile, cât și acțiunile de până acum, mult prea ezitante, privind transformarea verde și cea digitală și să țină seama de consecințele complexe pe care invazia rusă și sancțiunile impuse le vor avea în ceea ce privește continuarea tranziției energetice de la nivel mondial.

3.2. Dependența de importurile de energie primară din țările terțe a devenit o amenințare directă la adresa securității și stabilității UE. Din acest motiv, Comisia Europeană a propus rapid adoptarea unui set de măsuri care să adapteze politica energetică europeană la actuala situație geopolitică în cadrul REPowerEU. Propunerea de regulament privind securitatea aprovizionării cu gaze și condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale reclasifică, de exemplu, stocarea gazelor ca infrastructură energetică esențială și impune atât certificarea obligatorie pentru operatorii instalațiilor de stocare a gazelor, cât și obiective legate de umplerea sistemelor de stocare cu gaze pentru a contribui la repreluarea controlului de către UE asupra propriei piețe a energiei. Toate aceste măsuri sunt salutate de CESE și ar trebui într-adevăr să ajute UE să-și recapete controlul asupra propriei piețe a energiei.

3.3. În același timp, date fiind actualele tensiuni politice, CESE consideră că este necesar să se coopereze și mai activ cu o serie de țări care pot aproviziona Europa cu energie pe termen scurt până la concretizarea extinderii masive a energiei din surse regenerabile avută în vedere de Comisie. Printre acestea se numără Statele Unite și, în grade diferite, țări din America de Sud și din Africa, ale căror exporturi de combustibili fosili, care au devenit necesare pe termen scurt, trebuie să fie însoțite de transferul de cunoștințe și de dezvoltarea tehnologiilor de energie din surse regenerabile necesare pentru a accelera atenuarea schimbărilor climatice și în aceste țări.

4. **Crearea unui mediu favorizant pentru tranziția energetică**

4.1. *Investițiile publice*

4.1.1. Pentru satisfacerea cererii crescânde de energie electrică și pentru atingerea obiectivelor climatice, se impun dublarea investițiilor în rețeaua de energie electrică, pentru ca acestea să ajungă la 55 miliarde EUR anual, și majorarea la 75 miliarde EUR pe an a fondurilor pentru crearea unor capacități de producție nepoluante ([6]). În acest context, investițiile publice în sisteme energetice inteligente și regenerabile, precum și în infrastructura de stocare sunt de o importanță deosebită în ceea ce privește asigurarea securității aprovizionării, combaterea sărăciei energetice, menținerea prețurilor la niveluri accesibile și crearea de locuri de muncă de înaltă calitate.

4.1.2. CESE recomandă încă o dată aplicarea „regulii de aur” pentru investițiile publice, așa cum a recomandat deja în avizul ECO/569 ([7]), cu condiția ca nici stabilitatea fiscală pe termen mediu și nici valoarea monedei euro să nu fie puse în pericol, în scopul de a proteja productivitatea și baza socială și ecologică pentru bunăstarea generațiilor viitoare.

4.1.3. Finanțarea mixtă care implică investitori privați este o opțiune valabilă doar dacă se poate asigura transparența alocărilor, absența clauzelor de confidențialitate și absența unor costuri nejustificate pentru autoritățile publice în comparație cu finanțarea publică. Trebuie să existe transparență deplină în ceea ce privește costurile suplimentare justificate; Prin urmare, este cu atât mai important ca drepturile și obligațiile să fie definite în mod clar în astfel de modele de finanțare mixtă, să se clarifice aspectele legate de răspundere și să se prevadă un sistem eficient și rapid de soluționare a conflictelor, pentru a se evita costurile suplimentare pe termen lung și situațiile defavorabile în ce privește răspunderea.

4.1.4. În ceea ce privește viitoarea organizare a sistemelor și a infrastructurilor energetice, CESE a subliniat în repetate rânduri că este important ca toți consumatorii – gospodăriile, întreprinderile și comunitățile energetice – să fie implicați activ în dezvoltarea unor sisteme energetice inteligente și că trebuie oferite stimulente societății civile pentru a participa la

([6]) Aceasta este concluzia la care a ajuns Eurelectric, o organizație interprofesională din domeniul energiei electrice.
([7]) JO C 275, 18.7.2022, p. 50.

tranziția energetică. Rolul pe care îl joacă cetățenii, fermierii, orașele, MIMM-urile sau comunitățile de energie ale cetățenilor în finanțarea măsurilor a fost în mod clar cu mult subestimat. CESE subliniază, de exemplu, că, în Germania, peste 90 % din capacitatea instalată nu a fost construită de mari furnizori de energie. Nu există nicio strategie de exploatare a acestui potențial și a acestei disponibilități evidente.

4.1.5. Legislația europeană în domeniul energiei nu recunoaște protecția climei drept un obiectiv al reglementărilor în materie de rețele. Ca atare, autoritățile de reglementare de la nivel național întâmpină dificultăți în crearea de stimulente în vederea transformării, extinderii și modernizării rețelelor de distribuție de energie electrică care să îndeplinească cerințele în materie de neutralitate climatică. Prin urmare, legislația europeană în domeniul energiei ar trebui să menționeze în mod explicit neutralitatea climatică ca obiectiv al reglementării rețelelor.

4.1.6. Comisia subliniază, pe bună dreptate, că investițiile publice pot și trebuie să genereze investiții private. Cu toate acestea, Comunicarea „REPowerEU" nu acoperă refinanțarea respectivelor fonduri publice. Eliminarea subvențiilor pentru resursele fosile ar fi o abordare; impozitarea profiturilor excepționale uriașe generate de marea criză a petrolului și a gazelor, în special pentru marile companii petroliere și unele companii energetice, ar fi o altă abordare. CESE este preocupat de faptul că profiturile extrem de mari ale întreprinderilor energetice, pe de o parte, și acutizarea sărăciei energetice cauzate de exploziile prețurilor la energie, pe de altă parte, reprezintă explozivi sociali periculoși. CESE propune ca aceste profituri să fie reduse cu ajutorul taxelor și să fie transferate sub formă de compensație financiară consumatorilor de energie, de exemplu gospodăriilor mai vulnerabile din punct de vedere financiar sau întreprinderilor mari consumatoare de energie, și să fie utilizate pentru a extinde producția de energie din surse regenerabile și a dezvolta infrastructura de rețea necesară – cu atât mai mult cu cât aceste aspecte sunt deja discutate sau puse în aplicare în unele state membre. CESE consideră că, pentru a nu descuraja întreprinderile energetice să investească în soluții cu emisii scăzute de dioxid de carbon, o astfel de impozitare ar trebui să fie considerată drept o chestiune foarte delicată. CESE solicită Comisiei să propună fără întârziere măsurile aferente.

4.1.7. Politica de aprovizionare trebuie să fie perfect compatibilă cu infrastructura care permite fluxul adecvat de energie electrică și de gaze pe piața europeană și asigură stabilitatea rețelei. CESE este convins că ar trebui acordată o atenție deosebită definirii dezvoltării rețelei ca interes public superior, incluzând protecția climei ca obiectiv de reglementare și, în general, sincronizării în mod mai eficace a planificării energiilor din surse regenerabile și a rețelei de energie electrică. Este nevoie urgentă de dispoziții specifice în temeiul dreptului UE.

4.2. *Fondul de ajustare la schimbările climatice*

4.2.1. Actualul mecanism al UE menit să asigure răspunsul la dezastrele naturale este Fondul de solidaritate al Uniunii Europene (FSUE). Cu toate acestea, bugetul anual disponibil al FSUE este mic față de costul uriaș al daunelor ([8]) provocate de recentele dezastre naturale și trebuie majorat semnificativ. Finanțarea acordată de UE pentru tranziția către energia verde este mai substanțială, dar nu ține cont de caracterul urgent al nevoii actuale de autonomie în materie de energie verde la nivelul UE.

4.2.2. În opinia CESE, UE are nevoie de un nou mecanism de finanțare care să poată oferi sprijin imediat și substanțial statelor membre în eventualitatea unor astfel de situații de urgență. Prin urmare, CESE propune crearea unui nou Fond de ajustare la schimbările climatice. Această finanțare ar trebui redirecționată din fondurile existente ale UE, în special din Fondul de coeziune și din Mecanismul de redresare și reziliență (MRR), însă ar trebui gestionată într-o manieră rațională și coerentă prin acest nou fond.

4.2.3. În contextul modernizării mediului de finanțare, domeniul de aplicare al programelor existente ar putea fi, de asemenea, extins, resursele acestora ar putea crește, iar instrumentul NextGenerationEU ar putea fi considerat un model pentru un nou instrument de finanțare. CESE atrage atenția că este posibil să fie nevoie de noi resurse pentru a face față provocărilor enorme cu care ne confruntăm. Cu toate acestea, orice noi „resurse proprii" trebuie concepute în mod echitabil pentru a evita împovărarea în continuare a grupurilor defavorizate. În plus, ele nu trebuie să împiedice dezvoltarea economică.

4.2.4. Este esențial ca funcționarea Fondului de ajustare la schimbările climatice, mai axată pe răspunsuri rapide și urgente, să fie coerentă cu politicile climatice, de mediu și energetice generale ale UE, care, pe termen lung, vor reduce dependența de răspunsurile de urgență și vor proteja omenirea, precum și cadrul natural.

([8]) Un total impresionant de 80 de miliarde de euro în Germania în 2021.

4.3. *Promovarea tehnologiilor*

4.3.1. Tranziția verde în industria prelucrătoare are nevoie de o bază pentru un mix suficient, stabil și adecvat de energie din surse regenerabile pentru electrificare și pentru a se putea produce hidrogen verde. Tehnologiile de stocare sunt în curs de dezvoltare, iar oportunitățile oferite de digitalizare sunt pe deplin exploatate. Prin urmare, există încă o nevoie considerabilă de cercetare și dezvoltare.

4.3.2. De la începutul liberalizării, performanța investițiilor companiilor de energie electrică a continuat să scadă. Ponderea investițiilor publice în cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor de decarbonizare este mai mică în UE decât în toate celelalte economii majore, punând în pericol competitivitatea UE în principalele tehnologii ale viitorului. CESE solicită Comisiei să elaboreze un plan strategic pentru investiții și să încurajeze statele membre să utilizeze fondurile în mod optim și eficient pentru dezvoltarea energiei curate. Același lucru este valabil și pentru investițiile în rețeaua de energie electrică.

4.3.3. Decarbonizarea va necesita o transformare profundă a activităților industriale (în următorii 30 de ani). Deși există deja multe tehnologii cu emisii scăzute de dioxid de carbon, nivelurile lor de maturitate tehnologică (TRL) ([9]) sunt scăzute. Vor fi necesare foi de parcurs tehnologice ambițioase pentru a extinde și a implementa pe scară largă aceste tehnologii revoluționare, iar UE trebuie să promoveze inovarea prin intermediul fondurilor pentru climă și inovare.

4.3.4. Este cert că hidrogenul verde va contribui la asigurarea unui sistem energetic european sigur în viitor. CESE face trimitere la avizele sale pe tema „Strategia privind hidrogenul” ([10]) și „Strategia de integrare a sistemului energetic” ([11]).

4.4. *Sprijinirea IMM-urilor* ([12])

4.4.1. Microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii (MIMM), fie ele întreprinderi tradiționale, întreprinderi familiale, comercianți, întreprinderi din economia socială, artizanat sau profesii liberale, reprezintă o parte esențială a soluției pentru o economie competitivă, neutră din punct de vedere climatic, circulară și favorabilă incluziunii a UE, cu condiția creării și menținerii unor condiții adecvate. MIMM-urile au de câștigat de pe urma îmbunătățirii propriilor performanțe de mediu și furnizării de expertiză și soluții altor întreprinderi, publicului larg și sectorului public. CESE recunoaște și evidențiază diversitatea și diferitele nevoi ale MIMM-urilor, dar, în același timp, solicită acordarea unei atenții deosebite celor mai mici și celor mai vulnerabile dintre acestea.

4.4.2. Prin urmare, CESE subliniază existența unei nevoi urgente de a sprijini MIMM-urile pentru ca acestea să înțeleagă și să gestioneze tranziția verde în cel mai bun mod posibil. CESE solicită măsuri de informare și de creștere a gradului de sensibilizare, specifice și la scară amplă, puse în aplicare în mod coordonat și complementar de CE, de statele membre și de către organizațiile de întreprinderi, împreună cu camerele de comerț, partenerii sociali și alte părți interesate relevante. În schimb, rolul important jucat de MIMM-uri în ceea ce privește noile tehnologii și soluțiile inovatoare pentru schimbarea verde în industria UE ar trebui, de asemenea, să fie evidențiat și luat în considerare în criteriile de accesibilitate ale programului de finanțare.

4.4.3. CESE solicită UE și statelor membre să accelereze investițiile verzi în cadrul MIMM-urilor, prin asigurarea unui mediu de reglementare favorabil, predictibil și încurajator, inclusiv a unor proceduri fluide de autorizare și evitarea sarcinilor administrative împovărătoare, precum și prin oferirea unui acces rapid, ușor, simplu și trasabil la fonduri, adaptat nevoilor diferite ale tuturor grupurilor diverse de MIMM-uri.

4.4.4. Pentru a îmbunătăți utilizarea eficientă a resurselor MIMM-urilor, CESE propune instituirea unor „centre de circularitate” (H4C) în diverse regiuni. Acest demers ar trebui să consolideze cooperarea dintre întreprinderile din diferite sectoare și să faciliteze dezvoltarea de noi practici și procese, inclusiv demonstrarea de noi tehnologii. Procedurile de achiziții publice în întreaga UE trebuie să includă criterii de calitate legate de climă, sociale și de altă natură. Acest lucru promovează inovarea de către MIMM-uri și facilitează accesul acestora la contractele de achiziții publice. Organizațiile de MIMM-uri, camerele de comerț, mediul academic, partenerii sociali și alte părți interesate relevante ar trebui să facă parte integrantă din proces.

([9]) TRL: Nivelurile de maturitate tehnologică sunt puncte diferite pe o scară utilizată pentru a măsura progresul sau nivelul de maturitate al unei tehnologii.
([10]) JO C 123, 9.4.2021, p. 30.
([11]) JO C 123, 9.4.2021, p. 22.
([12]) JO C 486, 21.12.2022, p. 1.

4.4.5. CESE solicită o cooperare strânsă între furnizorii de servicii de educație și MIMM-uri pentru a modela formarea cu scopul dobândirii abilităților și competențelor necesare pentru tranziția verde, inclusiv prin perfecționarea și recalificarea atât a angajaților, cât și a antreprenorilor. În plus, CESE pledează pentru sprijinirea activităților de inovare pentru MIMM-uri, prin stimularea și facilitarea cooperării cu alte întreprinderi, cu organizațiile acestora, cu camerele de comerț, cu universitățile și cu organizațiile de cercetare.

5. **Promovarea generală a unei tranziții echitabile și favorabile incluziunii**

5.1. *Tranziția justă*

5.1.1. O „tranziție justă” implică măsuri și intervenții de politică socială care însoțesc tranziția către o economie și un sistem de producție durabile și neutre din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon. CESE subliniază că „tranziția justă” nu se referă doar la finanțarea tranziției. Aceasta include și obiectivul de a proteja drepturile lucrătorilor, de a crea locuri de muncă decente, locuri de muncă de calitate și securitate socială, de a consolida participarea democratică (inclusiv la nivel de întreprindere) și de a menține și consolida în continuare competitivitatea întreprinderilor europene și necesită acțiuni specifice la toate nivelurile, în special la nivel regional.

5.1.2. Ocuparea forței de muncă în sectoarele esențiale care sunt afectate în mod special de modernizarea mediului și de revoluția industrială către o Europă neutră din punct de vedere climatic se confruntă cu tulburări majore care fac ca investițiile în perfecționare și educație pentru locuri de muncă verzi și de înaltă calitate să fie esențiale. În acest context, furnizarea de cunoștințe și drepturi educaționale actualizate este la fel de relevantă ca promovarea continuă a acceptării femeilor în profesiile tehnice.

5.1.3. Măsurile și diferitele etape ale tranziției prevăzute în pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55” pot duce la schimbări majore în economie și la perturbări sociale. Prin urmare, CESE solicită Comisiei să acorde mai multă atenție, în cadrul evaluării PNEC, adecvării strategiilor pentru o tranziție justă, în special realizării următoarelor obiective:

— facilitarea schimbării locurilor de muncă;

— acordarea de sprijin lucrătorilor disponibilizați ca urmare a decarbonizării (orice loc de muncă pierdut ar trebui să fie înlocuit cel puțin cu un alt loc de muncă echivalent);

— valorificarea potențialului economic regional care decurge din sursele regenerabile de energie și noi forme de participare și implicare în producția de energie electrică;

— combaterea în mod eficace a sărăciei energetice.

5.1.4. CESE solicită o cooperare strânsă între furnizorii de servicii de formare și întreprinderi în ceea ce privește conceperea formării pentru a oferi competențele și abilitățile necesare pentru transformarea verde a economiei, inclusiv prin perfecționarea și recalificarea lucrătorilor și a antreprenorilor.

5.1.5. După cum s-a exprimat în avizele anterioare ([13]), CESE este convins nu numai că resursele pentru coeziunea și redresarea socială și regională trebuie utilizate pentru a sprijini atenuarea schimbărilor climatice și tranziția energetică, ci și că politicile privind clima și energia trebuie configurate astfel încât să se promoveze coeziunea socială și regională. Aceste abordări există deja, exemple fiind proiectele de instalare de panouri solare în fostele zone de extracție a lignitului din Portugalia și Grecia sau sprijinul profund strategic acordat prosumatorilor din Lituania. Însă acestea nu reflectă sub nicio formă practica generală sau curentul dominant.

5.2. *Crearea de condiții adecvate pentru investițiile private*

5.2.1. Fiecare stat membru are nevoie de programe pentru dezvoltarea ascendentă a resurselor regenerabile de energie, care sunt indispensabile pentru transformarea energetică și afectează în mod semnificativ atât calitatea energiei furnizate, cât și, mai ales, prețurile acesteia. Ca urmare a creșterii prețurilor la energie (provenită de la rețelele naționale de energie electrică), există deja o tendință de a satisface în mod independent nevoile de energie ale întreprinderilor pentru care energia

([13]) Cf. JO C 47, 11.2.2020, p. 30 și JO C 62, 15.2.2019, p. 269.

verde a devenit o chestiune de supraviețuire. Multe întreprinderi investesc deja în mod dinamic în propriile surse regenerabile de energie și căldură. Întrucât aceste surse sunt mai ieftine, ele sunt, de asemenea, atractive pentru întreprinderile și comunitățile locale care ar putea utiliza surplusul de energie introdus în rețeaua de energie electrică. Din păcate, sistemele din multe părți ale Europei au nevoie să se dezvolte, nefiind pregătite în prezent să accepte numeroase instalații noi. În plus, în foarte multe cazuri, aceste investiții private nu ar trebui să se concentreze doar asupra nevoilor unei singure întreprinderi – ele ar putea aduce beneficii comunităților locale.

5.2.2. Problema dezvoltării sectorului energiei din surse regenerabile pare să fie creșterea dinamică a electricității produse în acest sector, într-o perioadă de timp extrem de scurtă, ceea ce reprezintă o provocare majoră pentru sistemele energetice interne din statele membre, în ciuda investițiilor semnificative în modernizarea rețelei și creșterea capacității de transport a sistemelor. În prezent, Europa are nevoie să dezvolte comunități de energie locale, în care autoritățile locale să aibă un rol dominant în materie de investiții. Acestea sunt așa-numitele cooperative energetice, formate cu participarea locuitorilor și adesea finanțate din fonduri de investiții locale. Această formă de implicare a comunităților locale în transformarea energetică asigură sprijinirea acestor inițiative și reduce la minimum riscul de rezistență socială la amplasarea instalațiilor de producție, distribuție sau transport în zona respectivă.

5.2.3. Astfel de inițiative ar trebui incluse în reglementările UE cât mai curând posibil și sprijinite de un sistem de finanțare din partea statului pentru acest tip de investiții. În acest caz, comercializarea liniilor de medie și joasă tensiune în rețeaua electrică este esențială, astfel încât infrastructura de rețea să poată fi construită și cu participarea investitorilor privați. Dezvoltarea energiei fotovoltaice civice demonstrează că în cadrul societății și în rândul antreprenorilor există un mare potențial de investiții. O legislație adecvată în acest domeniu ar rezolva atât problemele de finanțare, cât și problemele legate de conectarea unor astfel de investiții la sistemul de energie electrică.

5.3. *Sărăcia energetică*

5.3.1. Asigurarea accesului egal la energie și a securității aprovizionării cu energie la costuri accesibile trebuie să fie o prioritate absolută pentru UE și statele sale membre. Odată cu creșterea prețurilor la energie, tot mai mulți cetățeni și consumatori din UE sunt afectați de sărăcia energetică, în întreaga Europă. Cei care cunoșteau deja sărăcia energetică se confruntă cu înrăutățirea situației lor, iar consumatorii care în trecut nu se confruntau cu probleme la plata facturilor la energie sunt expuși riscului de sărăcie.

5.3.2. Având în vedere importanța problemei, CESE îndeamnă UE să promoveze o abordare comună a sărăciei energetice. În prezent, fiecare stat membru poate defini termenul „sărăcie energetică” în funcție de propriile criterii, iar lipsa unei abordări comune ar putea duce la o situație în care Comisia să nu fie în măsură să evalueze situația în mod adecvat, iar statele membre să nu înțeleagă același lucru și să reacționeze diferit. Definiția prevăzută în propunerea de reformare a Directivei privind eficiența energetică și indicatorii stabiliți anterior de Observatorul sărăciei energetice sunt un bun punct de pornire. Dată fiind urgența problemei, CESE consideră că Comisia și statele membre trebuie să promoveze o abordare comună care să ofere o înțelegere comună specifică a sărăciei energetice și să permită colectarea de date statistice.

5.3.3. CESE subliniază importanța investițiilor în aprovizionarea cu energie echitabilă și eficientă pentru a atenua, pe termen lung, sărăcia energetică. Pentru a realiza acest lucru, este important să se garanteze că investițiile în energia din surse regenerabile și în eficiența energetică, precum și renovările cuprinzătoare ale clădirilor sprijină grupurile cu cele mai mici venituri. Numai cu garanția că gospodăriile cu resurse financiare mai modeste dispun de mijloacele adecvate pentru a face investițiile necesare, prosumatorii pot obține o „autonomie strategică” pentru ei înșiși sau ca parte a unei comunități din care fac parte și alții – acesta fiind, în ultimă instanță, cel mai durabil mod de a depăși sărăcia energetică.

5.3.4. În acest context, CESE reamintește poziția sa, potrivit căreia trebuie neapărat evitată o societate energetică divizată pe două niveluri. Nu este admisibil ca numai gospodăriile cu o bună situație materială și bine echipate din punct de vedere tehnologic să poată profita de tranziția energetică, iar toate celelalte gospodării să trebuiască să suporte costurile. Prin urmare, CESE sprijină stimulentele și instrumentele de punere în aplicare a Directivei privind eficiența energetică pentru a ajuta consumatorii vulnerabili și gospodăriile și subliniază că obiectivele ambițioase privind încălzirea/răcirea centralizată pot înrăutăți condițiile pentru locuințele sociale. Ca atare, Comitetul salută propunerea de creare a Fondului social pentru climă și solicită respectarea principiului „tranziției juste”, astfel încât să se țină seama de diferitele situații din statele membre.

5.3.5. Întrucât sărăcia energetică își are sursa în sărăcie în general, este esențial și ca statele membre și Comisia să se concentreze în continuare asupra reducerii acesteia din urmă. Această criză subliniază necesitatea de a îmbunătăți în mod continuu accesul la ocuparea forței de muncă și la incluziunea socială, de a asigura un nivel de trai adecvat și de a stimula creșterea economică în statele membre.

5.4. *Zonele rurale*

5.4.1. CESE consideră că ideea unei strategii combinate pentru tranziția energetică și digitalizare în zonele rurale nu a beneficiat de nivelul de atenție și de sprijin preconizat. Comitetul solicită punerea în aplicare rapidă a viziunii pe termen lung a Comisiei pentru zonele rurale ale UE și mobilizarea părților interesate prin intermediul Pactului rural al UE.

5.4.2. CESE a subliniat în repetate rânduri că tranziția energetică (trecerea de la instalații de producție mari și centralizate la structuri mai descentralizate) oferă oportunități reale pentru noi surse de venit și noi locuri de muncă în zonele rurale ([14]). Și în acest caz, Comitetul este foarte dezamăgit de ideile prezentate până în prezent de Comisia Europeană și de statele membre.

5.4.3. Prin urmare, rolul comunităților de energie locale și regionale trebuie să fie recunoscut și mobilizat pentru a realiza o tranziție energetică justă, combinată cu dezvoltarea comunității, prin crearea și extinderea comunităților de energie ale cetățenilor, care să includă reunirea voluntară a cetățenilor, a autorităților locale și a MIMM-urilor pentru a promova beneficiile sociale și economice.

5.4.4. CESE afirmă, în concluzie, că implementarea tehnologiilor digitale în zonele rurale este o cerință esențială pentru a sprijini tranziția energetică. Sistemul energetic rural trebuie să fie descentralizat, ceea ce implică o nevoie uriașă de interconexiuni mai multe și mai bune – lucru care necesită, în sine, implementarea tehnologiilor digitale pentru a corela cererea și oferta și pentru a asigura fluxuri eficiente de energie.

6. **Observații specifice**

6.1. Menținerea unei baze industriale solide în cadrul UE va asigura, pentru societatea europeană, prosperitate, locuri de muncă de calitate și angajamentul de a combate schimbările climatice. Industria europeană trebuie să investească în Europa, atât în C&D&I, cât și în instalații și echipamente, pentru a-și menține poziția competitivă. Acest lucru necesită un cadru de reglementare adecvat.

Industria energetică reprezintă un sector foarte mare al economiei. Acest segment are particularitatea de a constitui o pârghie esențială pentru celelalte sectoare economice. Cu toate acestea, toate aspectele sectorului energetic sunt foarte puternic marcate de stereotipuri de gen, bărbații deținând o poziție dominantă, fapt care generează mari dezechilibre profesionale între bărbați și femei, atât în sectorul privat, cât și în sectorul public al energiei ([15]).

CESE recomandă următoarele:

— consolidarea și asigurarea respectării legislației existente, atât la nivel european, cât și la nivel național, în materie de egalitate;

— crearea unor condiții de concurență echitabile în ce privește formarea pentru profesiile din domeniul energiei, în statele membre și la nivel european și înființarea unui „Colegiu european al STIM”;

— asigurarea egalității pe piața forței de muncă în sectorul energetic prin explorarea oportunităților pentru femei, împiedicând în același timp tranziția energetică și cea digitală să devină capcane pentru carierele și salariile femeilor, precum și dezvoltarea dialogului social și a acordurilor colective privind egalitatea în întreprinderile energetice din întreaga Europă.

Bruxelles, 26 octombrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG

([14]) JO C 367, 10.10. 2018, p. 1.

([15]) Obiectivele de dezvoltare durabilă 5, 7 și 8 ale ONU; Joy Clancy, Universitatea Twente, *Give women a chance: engendering the energy supply chain* (Să dăm o șansă femeilor: acordarea unei dimensiuni de gen lanțului de aprovizionare cu energie).

ANEXĂ

Următoarele amendamente, care au întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterilor:

Punctul 2.6

Se modifică după cum urmează:

Aviz al secțiunii	Amendament
Actuala criză a (prețului) energiei și lipsa securității, a stabilității și a predictibilității în ceea ce privește aprovizionarea pun o presiune enormă asupra Uniunii Europene. Criza ar fi mai puțin severă dacă ar fi fost adoptate anterior mai multe măsuri specifice și, de exemplu, dacă propriile obiective ale UE (cum ar fi cele ale uniunii energetice europene) ar fi fost luate mai în serios. CESE salută măsurile propuse în comunicarea privind REPowerEU și planul REPowerEU pentru a crește producția de energie verde, a diversifica aprovizionarea și a reduce cererea de gaze rusești, întrucât soluțiile pe care le propun sunt în acord cu obiectivele Pactului verde și ale uniunii energetice europene. În opinia Comitetului, miza ***nu*** ar trebui să fie diversificarea ***dependențelor, ci mai degrabă,*** într-o măsură cât mai mare cu putință, „independența și autonomia energetică strategică." În ceea ce privește resursele necesare pentru a înlocui gazele rusești, CESE atrage atenția asupra faptului că UE trebuie să fie deosebit de atentă la impactul acestor resurse asupra mediului și la apariția unor noi dependențe de țări terțe care nu împărtășesc valorile europene.	Actuala criză a (prețului) energiei și lipsa securității, a stabilității și a predictibilității în ceea ce privește aprovizionarea pun o presiune enormă asupra Uniunii Europene. Criza ar fi mai puțin severă dacă ar fi fost adoptate anterior mai multe măsuri specifice și, de exemplu, dacă propriile obiective ale UE (cum ar fi cele ale uniunii energetice europene) ar fi fost luate mai în serios. CESE salută măsurile propuse în comunicarea privind REPowerEU și planul REPowerEU pentru a crește producția de energie verde, a diversifica aprovizionarea și a reduce cererea de gaze rusești, întrucât soluțiile pe care le propun sunt în acord cu obiectivele Pactului verde și ale uniunii energetice europene. În opinia Comitetului, miza ar trebui să fie***, în primul rând,*** diversificarea ***resurselor și obiectivul de a asigura***, într-o măsură cât mai mare cu putință, „independența și autonomia energetică strategică ***deschisă***." În ceea ce privește resursele necesare pentru a înlocui gazele rusești, CESE atrage atenția asupra faptului că UE trebuie să fie deosebit de atentă la impactul acestor resurse asupra mediului și la apariția unor noi dependențe de țări terțe care nu împărtășesc valorile europene***. În același timp, în situația actuală, trebuie să ne menținem toate sursele de energie funcționale, deoarece, de fapt, pericolul pentru noi în momentul de față nu este posibilul impact al surselor alternative asupra mediului, ci penuria de energie și întreruperile alimentării cu energie electrică. Nu trebuie pierdute capacitățile de producție de energie care aprovizionează în prezent piața europeană a energiei.***

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 77

Voturi împotrivă: 113

Abțineri: 14

Punctul 4.3.1

Se modifică după cum urmează:

Aviz al secțiunii	Amendament
Tranziția verde în industria prelucrătoare are nevoie de o bază pentru un mix suficient, stabil și adecvat de energie din surse regenerabile pentru electrificare și pentru a se putea produce hidrogen ***verde***. Tehnologiile de stocare sunt în curs de dezvoltare, iar oportunitățile oferite de digitalizare sunt pe deplin exploatate. Prin urmare, există încă o nevoie considerabilă de cercetare și dezvoltare.	Tranziția verde în industria prelucrătoare are nevoie de o bază pentru un mix suficient, stabil și adecvat de energie din surse regenerabile pentru electrificare și pentru a se putea produce hidrogen. Tehnologiile de stocare sunt în curs de dezvoltare, iar oportunitățile oferite de digitalizare sunt pe deplin exploatate. Prin urmare, există încă o nevoie considerabilă de cercetare și dezvoltare.

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 92

Voturi împotrivă: 112

Abțineri: 9

Punctul 4.3.4

Se modifică după cum urmează:

Aviz al secțiunii	Amendament
Este cert că hidrogenul ***verde*** va contribui la asigurarea unui sistem energetic european sigur în viitor. CESE face trimitere la avizele sale pe tema „Strategia privind hidrogenul” ([1]) și „Strategia de integrare a sistemului energetic” ([2]). ([1]) JO C 123, 9.4.2021, p. 30. ([2]) JO C 123, 9.4.2021, p. 22.	Este cert că hidrogenul va contribui la asigurarea unui sistem energetic european sigur în viitor. CESE face trimitere la avizele sale pe tema „Strategia privind hidrogenul” ([1]) și „Strategia de integrare a sistemului energetic” ([2]). ([1]) JO C 123, 9.4.2021, p. 30. ([2]) JO C 123, 9.4.2021, p. 22.

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 92

Voturi împotrivă: 112

Abțineri: 9

Punctul 1.4

Se modifică după cum urmează:

Aviz al secțiunii	Amendament
Potențialul Europei în domeniul energiilor din surse regenerabile trebuie identificat într-un mod cât mai precis cu putință și comunicat la scară largă pentru a promova o înțelegere comună a măsurii în care poate fi obținută independența față de importurile de energie. În special, trebuie să se țină seama de electrificarea sectoarelor energiei termice și transporturilor și de nevoia de hidrogen ***verde*** produs pe plan intern.	Potențialul Europei în domeniul energiilor din surse regenerabile trebuie identificat într-un mod cât mai precis cu putință și comunicat la scară largă pentru a promova o înțelegere comună a măsurii în care poate fi obținută independența față de importurile de energie. În special, trebuie să se țină seama de electrificarea sectoarelor energiei termice și transporturilor și de nevoia de hidrogen produs pe plan intern.

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 92

Voturi împotrivă: 112

Abțineri: 9

Punctul 1.6

Se modifică după cum urmează:

Aviz al secțiunii	Amendament
În același timp, vor fi necesare măsuri pe termen scurt și, eventual și pe termen mediu, pentru a compensa pierderea aprovizionării cu energie din Rusia. Importurile de GNL reprezintă o astfel de măsură. CESE consideră că este important, totuși, ca acest demers să nu creeze noi dependențe pe termen lung de combustibilii fosili. Acest aspect trebuie luat în considerare în prealabil în ciclul de investiții. În general, scopul ***nu*** este diversificarea ***dependențelor, ci*** obținerea celui mai înalt nivel posibil de „autonomie strategică”.	În același timp, vor fi necesare măsuri pe termen scurt și, eventual și pe termen mediu, pentru a compensa pierderea aprovizionării cu energie din Rusia. Importurile de GNL reprezintă o astfel de măsură. CESE consideră că este important, totuși, ca acest demers să nu creeze noi dependențe pe termen lung de combustibilii fosili. Acest aspect trebuie luat în considerare în prealabil în ciclul de investiții. În general, scopul este diversificarea ***surselor și totodată reducerea gradului ridicat de dependență de un importator,*** vizând obținerea celui mai înalt nivel posibil de „autonomie strategică” ***deschisă***.

Rezultatul votului asupra amendamentului:

Voturi pentru: 77

Voturi împotrivă: 113

Abțineri: 14